

Centra sportovní kardiologie: odborné stanovisko

Vladimír Tuka, Bogna Jiravská Godula, Otakar Jiravský,
Peter Kubuš, Eliška Sovová

Poslání center sportovní kardiologie: zajištěním terciární superkonziliární komplexní kardiologické péče o sportovce snižovat riziko zdravotních komplikací sportovců.

Vize center sportovní kardiologie

Existující národní síť center sportovní kardiologie zajišťuje adekvátní diagnosticko-terapeutickou péči o sportovce v oboru kardiologie a přispívá ke komplexní posudkové péči o sportovce. Tato síť navazuje na plošnou práci praktických a tělovýchovných lékařů a jejich spádových kardiologů.

Důvody pro vznik/existenci center sportovní kardiologie

- Dlouhodobě se zvyšuje počet jedinců ve společnosti, kteří se věnují sportovní/závodní činnosti intenzivně.
- Existují vědecká data potvrzující pozitivní přínos pohybové aktivity a je třeba ji systematicky ve společnosti podporovat.
- Náhlá srdeční smrt je u vysoce aktivních sportovců častější než u rekreačně sportující či nesportující veřejnosti, a proto je legislativně zakotvený systematický preparticipační screening.
- Preparticipační screening, stejně tak jako periodická reevaluace zdravotního stavu sportovce, vede k identifikaci jedinců, kteří vyžadují následné kardiologické dořešení.
- Kardiologická péče o sportovce je specifická existencí změn kardiovaskulárního aparátu vlivem dlouhodobého tréninku. Ty mohou imitovat kardiovaskulární onemocnění. Sportovec pak může být zbytečně zbaven způsobilosti ke sportovní činnosti. Neadekvátní vyhodnocení změn kardiovaskulárního aparátu sportovce, jako změny náležející atletickému srdci, může naopak sportovce vystavit riziku vážných zdravotních komplikací či smrti. Kardiolog ošetřující sportovce pak musí být nutně specificky znalý kardiovaskulární problematiky sportovců. Zvláště pak indikace a interpretace diagnostických postupů u sportovců – EKG i zobrazovacích metod.
- V intenzivní sportovní/závodní činnosti je možné pokračovat u některých kardiovaskulárně nemocných sportovců. Znalost problematiky způsobilosti k sportovní činnosti je důležitou komponentou znalostí kardiologa pečujícího o sportovce.
- Preskripce kardiovaskulárních farmak se u sportovců řídí nejen základním onemocněním, ale volba přípravků může být ovlivněna i jejich účinky na sportovní výkon a antidopingovými předpisy.

Organizace kardiologické péče o sportovce

- Kardiologická péče o sportovce by ideálně měla být trojstupňová

1. stupeň – tělovýchovný lékař / praktický lékař
 2. stupeň – sportovní kardiolog (spolupracující s centrem sportovní kardiologie)
 3. stupeň – centra sportovní kardiologie
- Sportovní prohlídky a základní vyšetření symptomatického sportovce jsou v gesci registrujících praktických lékařů a praktických lékařů pro děti a dorost nebo tělovýchovných lékařů. V jejich gesci je i rutinní preparticipační screening včetně rutinního EKG u výkonnostních a vrcholových sportovců.
 - V případě zjištěné patologie kardiovaskulárního systému je indikováno kardiologické vyšetření sportovním kardiologem, ideálně spolupracujícím s centrem sportovní kardiologie nebo přímo v centru sportovní kardiologie.
 - Centra sportovní kardiologie plní funkci superkonziliární.

Zařazení do sítě center sportovní kardiologie

O schválení statutu centra sportovní kardiologie, a tím i o zařazení do sítě center sportovní kardiologie je možné žádat souběžně výbor České společnosti tělovýchovného lékařství (ČSTL) a České asociace preventivní kardiologie (ČAPK) České kardiologické společnosti (ČKS). Žadatel čestným prohlášením potvrdí splnění minimálních personálních a přístrojových požadavků. K tomuto čestnému prohlášení je připravený oficiální formulář. K zařazení do sítě je nutná kontrasignace obou výše zmíněných společností. Seznam center je uveden na webu ČSTL a na webu ČKS (pod sekci Sportovní kardiologie České asociace preventivní kardiologie).

Pracoviště sportovní kardiologie

- **Náplň práce**
 - ° Sportovněkardiologické vyšetření sportovce – superkonziliární služba.
 - ° Poradní služba pro účely sportovních prohlídek.
 - ° Dlouhodobá kardiologická dispenzarizace sportovců s kardiovaskulárním onemocněním (arteriální hypertenze, málo významné chlopenní vady apod.) nevyžadující specializovanou centrovou péči.
- **Personální zajištění**
 - ° Kardiolog s erudicí ve sportovní kardiologii
 - ° Střední zdravotnický personál
- **Technické vybavení**
 - ° EKG
 - ° Ergometrie
 - ° Echokardiografie
 - ° EKG holterovské monitorování
 - ° 24hodinové monitorování krevního tlaku

Centra sportovní kardiologie

- **Náplň práce**

- Sportovněkardiologické vyšetření sportovce – super-konziliární služba
- Posudková činnost „Způsobilost ke sportu z kardiologického hlediska“
- Dlouhodobá kardiologická dispenzarizace sportovců s kardiovaskulárním onemocněním
- Edukace odborné veřejnosti ve sportovní kardiologii
- Vědecko-výzkumná činnost
- **Personální zajištění – minimální**
 - Kardiolog s erudiicí ve sportovní kardiologii
 - Tělovýchovný lékař
 - Střední zdravotnický personál
- **Personální zajištění – fakultativní**
 - Psycholog – pomoc při vypořádání se s ukončením kariéry při diagnóze např. arytmogenní kardiomyopatie
 - Fyzioterapeut
 - Nutriční terapeut / specialista
 - Klinický genetik
- **Technické vybavení – možno mít nasmlouváno**
 - EKG
 - Ergometrie
 - Spiroergometrie
 - Základní spirometrie
 - Echokardiografie
 - Zátěžová echokardiografie nebo jiná metoda zátěžové zobrazovací metody (např. SPECT)

- EKG holterovské monitorování / EKG monitorování
- 24hodinové monitorování krevního tlaku
- CT srdce / CT koronarografie
- Magnetická rezonance srdce
- Katetrizační sál invazivní kardiologie
- Elektrofyziologický sál

Doc. MUDr. Vladimír Tuka, Ph.D.^a;
MUDr. Bogna Jiravská Godula, MBA^b;
MUDr. Otakar Jiravský, Ph.D., MBA^b;
doc. MUDr. Peter Kubuš, Ph.D.^c;
prof. MUDr. Eliška Sovová, Ph.D., MBA^d

^a Centrum sportovní kardiologie, II. interní klinika kardiologie a angiologie, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze, Praha,
 e-mail: vladimir.tuka@vfn.cz;

^b Centrum sportovní kardiologie, Kardiocentrum, Nemocnice Podlesí, Třinec;

^c Centrum sportovní kardiologie, Dětské kardiocentrum, 2. lékařská fakulta Univerzity Karlovy a Fakultní nemocnice v Motole, Praha;

^d Centrum sportovní kardiologie, Klinika tělovýchovného lékařství a kardiovaskulární rehabilitace, Lékařská fakulta Univerzity Palackého v Olomouci a Fakultní nemocnice Olomouc, Olomouc, Česká republika